

Research Paper

Structural Equation Modeling of Women's Role in Good Urban Governance in Iran

Mostafa Mohammadi Dehcheshmeh ^{1*}, Hengameh Dalvand ²

1. Associate Professor, Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

2. PhD Student, Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Chamran University of Ahvaz, Ahvaz, Iran

Received: 2025/02/02

Revised: 2025/07/10

Accepted: 2025/08/02

Use your device to scan and read the article online

DOI:

10.71801/JZVJ.2025.1198381

Keywords:

Women, good urban governance, structural equations, gender justice.

Abstract

Introduction: In an era characterized by a growing emphasis on sustainable development and social justice, understanding and recognizing women's role in urban decision-making and management processes is of paramount importance. This study aims to develop a structural equation model to assess the position of women in good urban governance in Iran.

Methods: Employing a descriptive-analytical approach, this applied research identifies and analyzes the key drivers influencing women's roles in urban governance. A researcher-designed questionnaire was utilized to collect data from 150 experts, resulting in the identification of 36 factors categorized under four main drivers: laws and regulations, organizational charts and hierarchies, the decentralized urban management system, and urban plans and programs. Structural equation modeling was employed to infer the causal relationships among these factors.

Findings: The findings reveal that the "decentralized urban management system" and "laws" exert the most significant influence on women's positions in good urban governance in Iran, with factor loadings of 0.87. Organizational charts and hierarchies, with a factor loading of 0.69, and urban plans and programs, with a factor loading of 0.59, also have a substantial impact on women's roles. Furthermore, laws and regulations independently influence women's participation in urban governance. The study's findings are credible given that women, constituting more than half of Iran's urban population, have consistently strived for gender equality. This research not only provides a critical analysis of the current situation but also offers recommendations to enhance women's participation in urban management structures to achieve the vision of good governance.

Citation: Mohammadi Dehcheshmeh M, Dalvand H. Structural Equation Modeling of Women's Role in Good Urban Governance in Iran. Quarterly Journal of Women and Society. 2025; 16 (66): 63-80

***Corresponding author:** Mostafa Mohammadi Deh Cheshmeh

Address: Associate Professor, Department of Geography and Urban Planning, Faculty of Literature and Humanities, Shahid Chamran University, Ahvaz, Iran

Tell: 09132158511

Email: M.mohammadi@scu.ac.i

Extended Abstract

Introduction

The rapid growth of urban areas worldwide has presented significant challenges to the balance between urban development and management (25). Women's empowerment, often considered a cornerstone of nation-building, is realized when women actively participate in economic, social, and political life. Their diverse perspectives and contributions can help address existing challenges and advance sustainable development (35). Gender experts are increasingly being employed in governments, corporations, and non-governmental organizations to integrate gender concerns into a wide range of issues. Through this process, gender experts are defining a new body of knowledge and a new profession, making it a subject of study and debate in contemporary feminist policy (9). In Iran, women's presence in various urban spaces is influenced by prevailing social and cultural norms. Despite numerous laws, such as the Constitution, the Charter of Citizens' Rights, and Article 74 of Tehran's Third Development Plan, which mandates increasing women's representation in urban management positions, many challenges and obstacles persist. This research first examines the challenges and obstacles to women's participation in urban management and decision-making processes. Subsequently, it identifies the driving forces influencing women's presence and participation in urban management and good governance. Finally, structural equation modeling is employed to identify the mechanisms through which these driving forces impact women's participation and the intensity of their effects. Ultimately, the study proposes strategies to facilitate women's presence and role in good urban governance in Iran.

Methods

This research employs a descriptive-analytical approach to examine the existing literature on governance and women. Bibliometric analysis is utilized to analyze the data, aiding in the determination of the knowledge structure and main trends within this field. The input data comprises records

and references indexed in WoS and is analyzed using VOSviewer software. Furthermore, field data was collected through a researcher-designed questionnaire, and structural equation modeling, along with SPSS and Amos software, was employed to process the data. In the initial step, a t-test was used to evaluate the differences in means between groups. The status of women's position in good urban governance in Iran is examined using structural equation modeling. The study population consists of 150 experts in the fields of governance and women's issues, selected through random sampling. The validity of the research instrument was confirmed through content and face validity, and its reliability was calculated using Cronbach's alpha. The questionnaire comprises 36 items that contribute to a comprehensive analysis of women's status in good urban governance.

Findings

The first-order model of governance and women consists of 36 manifest variables and 4 latent variables. The results of the model indicate that "decentralized urban management system" and "laws" have the highest factor loadings of 0.87. In this factor, the variables "alignment of decision-making and implementation processes with laws supporting women" and "existing barriers and challenges in implementing laws" are identified as the most and least influential factors, respectively, with factor loadings of 0.56 and 0.23. In the "decentralized urban management system" factor, the influence of "political priorities on decision-making" and "participation of civil society organizations in urban management" with a factor loading of 0.71 has the greatest impact. Moreover, "influence of political institutions" with a factor loading of 0.24 has the least impact. The "organizational charts and hierarchies" index ranks second in importance, where "gender biases in organizations" with a factor loading of 0.74 is the most influential factor. Finally, the "urban plans and programs" factor, with a factor loading of 0.59, ranks last in terms of influence. Paying attention to the needs and preferences of women in urban space design, with a factor loading of 0.83, has the greatest impact. The

results support the research hypotheses and can help policymakers develop effective strategies to enhance women's position in good urban governance.

Discussion

The examination of women's position in good urban governance in Iran, utilizing structural equation modeling (SEM), has yielded significant results that can serve as a foundation for effective decision-making in urban management and the enhancement of women's roles in governance processes. The findings of this research demonstrate that various variables influence women's position in urban governance. Identifying these factors can assist policymakers in designing and implementing appropriate strategies.

Conclusion

One of the most significant findings of this research is the emphasis on the importance of a "decentralized urban management system" and "laws" as two key factors, which together account for a factor loading of 0.87. This finding indicates the direct impact of the managerial structure and existing laws in Iran on women's ability to participate in social and political activities. Therefore, it is imperative for policymakers and urban officials to review and reform laws related to women's rights and strengthen the urban management system to create better conditions for active female participation. Additionally, the variables "alignment of decision-making and implementation processes with laws supporting women" and "existing barriers and challenges in implementing laws," with a factor loading of 0.56, are identified as the most influential factors. These results demonstrate that alignment between laws and implementation processes can play a significant role in increasing women's participation. Regarding the "decentralized urban management system" factor, the influence of "political priorities" and "participation of civil society organizations" with a factor loading of 0.71 has the greatest

impact. Moreover, "organizational charts and hierarchies" have a significant impact on women's position. The variable "gender biases" with a factor loading of 0.74 is the most influential factor. Finally, paying attention to the needs and preferences of women in urban space design, with a factor loading of 0.83, is of particular importance. The results of this research can guide policymakers in taking effective measures to enhance women's position in good urban governance. Furthermore, future studies should delve deeper into various aspects of this issue to provide more comprehensive solutions that address the specific needs of women.

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

This research strictly adhered to ethical principles, including confidentiality, integrity, accurate citation, acknowledging the work of others, upholding ethical values in data collection, and respecting the privacy of participants.

Funding

All financial resources and costs for research and publication of the article have been paid by the authors and no financial support has been received.

Authors' contributions

The first author is an associate professor and the corresponding author. The second author is a doctoral student.

Conflicts of interest

This manuscript does not have any conflicts of interest, either personal or organizational. organizational interests.

مقاله پژوهشی

مدل ساختاری از نقش آفرینی زنان در حکمروایی خوب شهری در ایران

مصطفی محمدی ده چشمه^{۱*}، هنگامه دالوند^۲

۱. دانشیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

۲. دانشجوی مقطع دکترا رشته جغرافیا و برنامه ریزی شهری، گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید چمران اهواز، اهواز، ایران

چکیده

هدف: هدف این پژوهش مدل سازی معادلات ساختاری از جایگاه زنان در حکمروایی خوب شهری در ایران است.**روش:** این پژوهش دارای ماهیتی کاربردی است و با بهره گیری از روش تحلیلی - توصیفی، پس از شناسایی پیشران های مؤثر، به بررسی جایگاه زنان در حکمروایی خوب شهری در ایران پرداخته است. ابزار گردآوری داده ها، پرسش نامه محقق ساخته است. براین اساس خروجی اولیه این پژوهش ۳۶ فاکتور در قالب ۴ پیشران اصلی اثرگذار بر نقش زنان در حکمروایی شهری ایران، شامل قوانین و مقررات، چارت ها و سلسله مراتب اجرایی سازمان ها، نظام غیرمستقل مدیریت شهری و برنامه ها و طرح های شهری بوده است که از مطالعه سوابق و بهره گیری از آرا نخبگان شامل ۱۵۰ نفر متخصص استخراج شده اند. برای استنباط علمی چگونگی اثرگذاری این فاکتورها، از مدل سازی معادلات ساختاری استفاده شده است.**یافته ها:** نتایج پژوهش نشان می دهد که "نظام غیرمستقل مدیریت شهری" و "قوانین" به عنوان دو پیشران کلیدی، با بار عاملی ۰/۸۷، بیشترین اثر را بر جایگاه زنان در حکمروایی خوب شهری ایران داشته اند و پس آن چارت ها و سلسله مراتب اجرایی سازمان ها با بار عاملی ۰/۶۹ و برنامه ها و طرح های شهری با بار عاملی ۰/۵۹ بر نقش آفرینی زنان در حکمروایی خوب شهری ایران اثرگذار بوده اند. از طرفی قوانین و مقررات به عنوان پیشران مستقل بر حضور زنان در حکمروایی شهر اثر داشته است. همچنین، یافته های این پژوهش از آن جهت قابل اتکا است که زنان به عنوان بیش از نیمی از جمعیت شهری ایران در طی سال های اخیر همواره برای تحقق عدالت جنسیتی به اشکال گوناگون تلاش کرده اند و این پژوهش می تواند افزون بر آسیب شناسی وضع موجود، راهکارهایی برای افزایش نقش آفرینی آنان در تشکیلات مدیریت شهری بمنظور تحقق چشم انداز حکمروایی خوب، ارائه دهد.

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۱/۱۴

تاریخ داوری: ۱۴۰۴/۰۴/۱۹

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۵/۱۱

از دستگاه خود برای اسکن و خواندن مقاله به صورت آنلاین استفاده کنید

DOI:

10.71801/JZVJ.2025.1198381

واژه های کلیدی:

زنان، حکمروایی خوب شهری، معادلات ساختاری، عدالت جنسیتی

* نویسنده مسئول: مصطفی محمدی ده چشمه

نشانی: دانشیار گروه جغرافیا و برنامه ریزی شهری، دانشکده ادبیات و علوم انسانی، دانشگاه شهید چمران، اهواز، اهواز، ایران

تلفن: ۰۹۱۳۲۱۵۸۵۱۱

پست الکترونیکی: M.mohammadi@scu.ac.ir

مقدمه

رشد و گسترش مناطق شهری در سطح جهان تعادل بین توسعه شهری و مدیریت شهری را با چالش‌های بسیاری مواجه کرده است (۲۵). توانمندسازی زنان به عنوان یک مبحث مهم چالش برانگیز که اغلب به عنوان سنگ بنای ملت ساز تلقی می‌شود، زمانی تحقق می‌یابد که زنان در زندگی اقتصادی، اجتماعی و سیاسی مشارکت فعال داشته باشند، دیدگاه‌ها و مشارکت‌های متنوع آنها می‌تواند به رفع چالش‌های موجود و پیشبرد توسعه پایدار کمک کند (۳۵). کارشناسان جنسیت به گونه‌ای فزاینده در دولت‌ها، شرکت‌ها و سازمان‌های غیردولتی بکار گرفته شده‌اند تا نگرانی‌های جنسیتی را در طیفی گسترده از مسائل لحاظ کنند. از راه این فرایند، کارشناسان جنسیت در حال تعریف مجموعه نو از دانش و حرفه نوین هستند که این یک پدیده مورد مطالعه و بحث برانگیز سیاست فمینیستی معاصر است (۹). بررسی نمایندگی و توانمندسازی زنان در سیاست به چند دلیل از اهمیت قابل توجهی برخوردار است. دست‌یابی به برابری جنسیتی در تصمیم‌گیری سیاسی برای عملکرد دموکراتیک جوامع بسیار مهم است. با گنجاندن دیدگاه‌های متنوع تجارب، افزایش نمایندگی زنان مشروعیت و اثربخشی ساختارهای حکومتی را افزایش می‌دهد و درک موانع پیشروی زنان در سیاست می‌تواند مداخلات و ابتکارات سیاستی باهدف ارتقای برابری جنسیتی را نشان دهد (۱۲). در چارچوب این ملاحظات گسترده و به رسمیت شناختن نابرابری جنسیتی، تفاوت‌های جنسیتی در سیاست و نیاز به نمایندگی زنان در دولت به گونه گسترده به رسمیت شناخته شده و ترویج شده است. در سطح جهانی نیز صندوق جمعیت سازمان ملل متحد، توانمندسازی زنان را به عنوان یک موضوع مهم شناسایی کرده است (۱۰)، اما زنان مدت‌هاست که از عرصه سیاسی سازمان یافته در سرتاسر جهان نادیده گرفته شده‌اند (۳). علی‌رغم برخی بحث‌ها در مورد مشارکت زنان و توسعه سیاسی - اجتماعی، مشاهده می‌شود که از همان ابتدا مشارکت زنان بسیار اندک بوده است. به عنوان مثال، در قرن نوزدهم، به دلایل گوناگون اجتماعی - فرهنگی، زنان در هیچ جای دنیا حق رأی نداشتند، در انگلستان، کانادا و ایالات متحده زنان به ترتیب در سال‌های ۱۹۱۸، ۱۹۲۰ و ۱۹۲۰ حق رأی دریافت کردند، در حالی که در سوئیس، زنان باید تا سال ۱۹۷۱ صبر می‌کردند. در متن کشورهای جهان سوم، بین زن و مرد از نظر نمایندگی آنها در سیاست، خدمات عمومی و تقریباً در همه حوزه‌های زندگی، اختلاف بسیار زیادی وجود دارد (۳۰). امروزه در کشورهای شمال اروپا مانند سوئد، نروژ و فنلاند، حضور زنان در سیاست نسبتاً بالاست. این کشورها سیستم‌های سهمیه‌بندی را اجرا کرده‌اند، از احزاب سیاسی حمایت کرده‌اند و فرهنگ

برابری جنسیتی را پرورش داده‌اند. از سوی دیگر، اما در مناطقی مانند خاورمیانه و شمال آفریقا، نمایندگی سیاسی زنان همچنان پایین است و اغلب با موانع فرهنگی و اجتماعی محدود می‌شود (۱۲) و نابرابری جنسیتی و تقسیم کار جنسیتی با این باور فرهنگی که مادری مهم‌ترین نقش زنانه است با کمبود فرصت‌های تحصیلی و کاری برای زنان تقویت شده است (۶). در کشور ایران با وجود افزایش مشارکت زنان در نهادهای سیاسی محلی، زنان همچنان با مشکلات متعددی در فرایندهای جاری شکل‌دهی نهادهای سیاسی مواجه هستند. مفروضات جنسیتی کلیشه‌ای در مورد تقسیم کار همچنان، چنین زنانی را از حضور و فعال بودن در صحنه سیاسی منصرف می‌کند (۳۷).

در همین راستا اهمیت نقش زنان عبارت است از نقشی مهم که زنان در فعالیتهای اجتماعی و توسعه اقتصادی یک کشور ایفا می‌کنند. این نقش در طول کنفرانس جهانی اصلاحات ارضی و توسعه روستایی در سال ۱۹۷۹ برجسته شد (۳۵) از آنجایی که مشارکت سیاسی زنان به یک هنجار بین‌المللی تبدیل شده است، بسیاری از کشورها سهمیه‌های جنسیتی را اجرا کرده‌اند یا فعالانه تلاش کرده‌اند تا نمایندگی سیاسی زنان را افزایش دهند. هم‌چنین، انتظار می‌رود که مشارکت زنان نتایج مثبت توسعه را به همراه داشته باشد (۲۴). اما در حال حاضر تسلط مردان در این نقش‌های سیاسی نشان می‌دهد که فرهنگ مردسالارانه همچنان پابرجاست و عمیقاً در فرهنگ سیاسی ما ریشه دوانده است، به طوری که موقعیت‌های زنان همیشه به حاشیه رانده شده و نقش آنها در تصمیمات گوناگون سیاسی همیشه در درجه دوم اهمیت قرار داد (۱۶). از سویی دیگر مطرح‌شدن مبحث حکمروایی به توانایی یک دولت برای نه تنها وضع و اجرای مقررات، بلکه در ارائه خدمات بدون توجه به دموکراتیک بودن دولت اشاره دارد. نقش حکومت در توانمندسازی زنان هم متنوع و هم ضروری است. حکمروایی کارآمد، چه در سطح ملی، منطقه‌ای یا محلی، تأثیر مهمی بر توسعه سیاست‌ها، مقررات و نهادهایی دارد که می‌توانند از توانمندسازی زنان حمایت کنند یا مانع آن شوند (۲۳). در ایران حضور زنان در فضاهای گوناگون شهری و در ارتباط با هنجارهای قالب اجتماعی و فرهنگی قابل بررسی است. این مبحث باوجود قوانینی بسیاری، مانند قانون اساسی، منشور حقوق شهروندی ایران و ماده ۷۴ برنامه سوم توسعه شهر تهران مبنی بر افزایش میزان حضور زنان در پست‌های مدیریتی شهری، با چالش‌ها و موانع بسیاری مواجه است. این پژوهش ابتدا به بررسی چالش‌ها و موانع موجود در مشارکت زنان در فرایندهای مدیریتی و تصمیم‌گیری شهری می‌پردازد. سپس پیشران‌های اثرگذار بر حضور و مشارکت زنان در مدیریت و حکمروایی خوب شهری را استخراج و در نهایت، بمنظور شناسایی شیوه‌های اثرگذاری این

پیشران‌ها بر مشارکت زنان و شدت اثرگذاری آنها، از معادلات ساختاری استفاده کرده است. در نهایت، راهبردهایی برای تسهیل حضور زنان و نقش‌آفرینی آنها در حکمروایی خوب شهری ایران ارائه شده است. این تحلیل نه تنها به شناسایی مشکلات موجود کمک می‌کند بلکه می‌تواند به عنوان مبنایی برای تدوین سیاست‌ها و برنامه‌های حمایتی بمنظور ارتقای جایگاه زنان در مدیریت شهری عمل کند. در نهایت، هدف از این پژوهش آشکارسازی نقش عدالت جنسیتی با تأکید بر حضور مؤثر زنان در تحقق چشم‌انداز حکمروایی خوب شهری در ایران است.

مبانی نظری

زنان به عنوان محرک حکمروایی خوب شهری

حاکمیت به عنوان یک فرایند جامع و گسترده در نظر گرفته می‌شود که بر نحوه تصمیم‌گیری و تخصیص مسئولیت‌ها میان عوامل اجتماعی و اقتصادی در عرصه سیاست، اداره دولتی و بوروکراسی تأثیر عمیقی دارد. حکمرانی خوب، به‌ویژه در زمینه توانایی کشورهای در حال توسعه برای مدیریت مؤثر انتقال خود به سمت توسعه، به اجرای سیاست‌های کارآمد وابسته است. هدف این سیاست‌ها ترویج دموکراسی، کاهش فساد، افزایش شفافیت و گسترش قابلیت‌های انسانی است (۸). حکمروایی به فرایند محو مرزها و مسئولیت‌ها در راستای مقابله با چالش‌های اجتماعی و اقتصادی اشاره دارد. این مفهوم نشان می‌دهد که در جوامع مدرن، دولت به تدریج برخی از مسئولیت‌های انحصاری خود را به جامعه مدنی، شامل سازمان‌های بخش خصوصی و گروه‌های داوطلبانه، واگذار می‌کند. این انتقال مسئولیت‌ها به معنای آن است که نهادهای غیردولتی به تدریج وظایفی بیش‌تر را که پیش‌تر در اختیار دولت بود، بر عهده می‌گیرند (۲۰). حکمروایی خوب مفهومی است که در سال‌های اخیر در علوم سیاسی، مدیریت دولتی و به‌ویژه توسعه شهری، برنامه‌ریزی و مدیریت بکار گرفته است. در کنار واژه‌هایی چون دموکراسی، جامعه مدنی، مشارکت، حقوق بشر و توسعه پایدار ظاهر می‌شود و این مفاهیم را ترویج می‌کند. حکمروایی خوب هشت ویژگی عمده دارد. مشارکتی، اجماع‌گرا، پاسخگو، شفاف، مؤثر و کارآمد، عادلانه و فراگیر و در نهایت، اینکه از حاکمیت قانون پیروی می‌کند (۲۸).

هزاران سال است که برنامه‌هایی برای توانمندسازی زنان در نقاط گوناگون جهان طراحی و اجرا شده است و این برنامه‌ها به طور قابل توجهی با یکدیگر متفاوت هستند. توانمندسازی به عنوان یک فرایند اجتماعی چندوجهی و فعال، به زنان کمک می‌کند تا به درک عمیق‌تری از هویت خود برسند و کنترل زندگی‌شان را به دست گیرند. این فرایند شامل توزیع قدرت و اقتدار میان افرادی

است که ستم‌دیده، محروم و بی‌پناه هستند و نتوانسته‌اند در تدوین و اجرای سیاست‌ها و برنامه‌های سازمان‌های دولتی یا در مسائل اجتماعی مشارکت کنند. توانمندسازی نه تنها به زنان این امکان را می‌دهد که صدای خود را بشنوند بلکه آنها را قادر می‌سازد تا در فرایندهای تصمیم‌گیری مؤثر باشند و بر آینده خود تأثیر بگذارند. بدین ترتیب، توانمندسازی زنان به عنوان یک ابزار کلیدی برای تحقق عدالت اجتماعی و توسعه پایدار در جوامع گوناگون شناخته می‌شود (۷). در راستای توانمندسازی رویکرد حساس به جنسیت در حکمروایی شهری دو هدف اصلی افزایش مشارکت زنان در توسعه سکونتگاه‌های انسانی و پرورش آگاهی و شایستگی جنسیتی در بین زنان و مردان در عرصه سیاسی و برنامه‌ریزی را دارد (۴). بنابراین، گنجاندن دیدگاه‌ها و تجربیات زنان در ساختارهای قدرت و سیاست‌گذاری از راه نمایندگی، مشارکت و رهبری زنان در نهادهای تصمیم‌گیری، نه تنها ساختارهای دموکراتیک را پاسخگوتر و مشروع‌تر می‌سازد بلکه برای حکمروایی و توسعه خوب نیز اساسی است. برای مشاهده حکومت‌داری خوب در تلاش جمعی مردمی رهبران سیاسی مسئول صادق، جامعه مدنی قوی، مطبوعات آزاد، فراگیری تنوع، نمایندگی گسترده موردنیاز است (۱۳). مشارکت زنان در فرایندهای تصمیم‌گیری نه تنها قدرت‌بخش است، بلکه تصمیم‌گیری جمعی، تفکر انتقادی را تقویت می‌کند و به مسائل عدالت اجتماعی می‌پردازد. با تشخیص اینکه پیشرفت واقعی بدون نقش اساسی آنها در فرایندهای تصمیم‌گیری دست‌نیافتنی است مشارکت زنان در کاهش فقر حیاتی تلقی می‌شود و توانمندسازی ابزاری برای رفع نابرابری‌های جنسیتی، حصول اطمینان از برآورده شدن نیازهای اساسی، ترویج تقسیم کار عادلانه در خانواده‌ها، توانایی‌های افراد کارآمد و ریشه‌کن کردن تبعیض‌های قانونی تلقی می‌شود (۲۱).

پیشینه پژوهش

از جمله نوین‌ترین پژوهش‌هایی که پیرامون حکمروایی خوب شهری و زنان در جهان انجام شده است می‌توان به موارد زیر اشاره کرد: یونگی^۱ (۲۰۲۴) در پژوهشی به بررسی رسمیت شناختن رهبری زنان در حکومت جهانی فراتر از اعداد و ارقامی که ارائه می‌شود پرداخت این مقاله تحلیلی از ادراکات رهبری الهام‌بخش از دیدگاه جنسیتی را با استفاده از مصاحبه بررسی می‌کند نتایج نشان می‌دهد پاسخ‌دهندگان زنان را به عنوان رهبران الهام‌بخش و پویایی معرفی می‌کنند. مطالعه سابوگو و پوریدیم (۲۰۲۴) به بررسی نظام سیاسی سنتی و تأثیرات آن بر مشارکت زنان در اداره جامعه در شهر پوگنا، غنا می‌پردازد. این پژوهش

^۱. Jongen

است، درحالی که در انگلستان دیدگاه‌های کمتر مطلوبی در مورد بوروکراسی و مشروط بودن ابزارهای سیاست مالی وجود دارد. پوپولا^{۱۰} و همکاران (۲۰۲۱) به بررسی رابطه بین دموکراسی و حقوق زنان در نیجریه بین سال ۱۹۹۹، زمانی که نیجریه مجدداً حکومت غیرنظامی را معرفی کرد، پس از ۱۵ سال دیکتاتوری نظامی تا سال ۲۰۱۹ می‌پردازد. نتایج نشان می‌دهد که دموکراسی حقوق بشر و در نتیجه حقوق زنان را ارتقا می‌دهد. در میان جدیدترین اسناد منتشر شده در زمینه حکمروایی شهری به دو تألیف از نخستین پژوهش‌های انجام شده در زمینه حکمروایی و زنان نیز اشاره می‌شود: شایکو^{۱۱} (۱۹۹۷) این مطالعه تجزیه و تحلیل از بیش از هزار و صد انجمن تجاری، تجاری و حرفه‌ای غیرانتفاعی، چندین مانع سازمانی داخلی را برای رهبری زنان شناسایی می‌کند. بعلاوه، این تحلیل بر اهمیت نمایندگی زنان در پست‌های حکومتی، مانند مدیران اجرایی و اعضای هیئت مدیره، و انتخاب زنان به عنوان نمایندگان سیاسی انجمن‌ها در نقش‌هایی مانند لابی‌گران و مدیران کمیته‌های اقدام سیاسی تأکید می‌کند. آسبری^{۱۲} (۱۹۹۴) این کتاب از جمله نخستین مطالعات در خصوص موضوع حکمروایی زنان است. این مطالعه روش‌هایی را که زنان در آموزش شکل می‌دهند را بررسی می‌کند هدف از این مطالعه توسعه درک زنان در سه حوزه فرایندها و اولویت‌ها و حکمروایی است.

روش پژوهش و ابزار پژوهش

روش پژوهش این پژوهش توصیفی - تحلیلی است. برای تحلیل ادبیات حکمروایی و زنان، از تجزیه و تحلیل کتاب‌سنجی بهره گرفته شده است که به تعیین ساختار دانش این رشته و روندهای اصلی آن کمک می‌کند. این نوع تحلیل به دلیل توانایی‌اش در بررسی مجموعه‌های عظیم ادبیات با استفاده از ویژگی‌های متن‌کاوی انتخاب شده است. داده‌های ورودی برای تجزیه و تحلیل کتاب‌سنجی شامل سوابق کامل و مراجع ذکر شده در اسناد نمایه شده در WoS است که با استفاده از نرم‌افزار VOSviewer برای انجام انواع گوناگون تحلیل‌ها (مانند هم‌رویداد، هم‌نقل و جفت کتاب‌شناختی) مورد استفاده قرار گرفته است. بخش اصلی داده‌های مورد نیاز از راه روش میدانی و با استفاده از پرسش‌نامه محقق ساخته به دست آمده است. بمنظور پردازش داده‌ها برای تجزیه و تحلیل از روش مدل‌یابی معادلات

نظام سیاسی سنتی را نتیجه نهادهای حکومتی نمی‌داند و آن را ناشی از یک‌رویه فرهنگی در جامعه‌ای مردسالارانه می‌داند. با تأکید بر تأثیر متقابل قدرت، نقش‌های جنسیتی و گفتمان‌های فرهنگی، این مطالعه بینش‌های ارزشمندی درباره زنان و رهبری در چارچوب‌های سنتی و توسعه ارائه می‌دهد. گوریونوا^۱ و مدیسن^۲ (۲۰۲۴) در پژوهشی به بررسی وضعیت کنونی رهبران زن در سرتاسر جهان پرداختند و وضعیت آنان را در مناصب دولتی و پارلمانی و به عنوان مدیران عامل را بررسی می‌کند نتایج نشان از روند کاهشی نقش زنان در مدیریت‌های ارشد اشاره دارد و در نهایت، با مشخص کردن چالش‌های موجود گام‌های لازم برای توانمندسازی زنان را ارائه می‌دهد. اینگلسی-لوتز^۳ و همکاران (۲۰۲۴) تأثیر حکمروایی زنان را بر کاهش انتشار CO₂ در اروپا آسیای مرکزی با استفاده از مجموعه داده‌های پانل متعادل از ۲۷ کشور اتحادیه اروپا و ۴۴ کشور آسیای مرکزی در طول دوره ۱۹۹۶-۲۰۲۰ بررسی کرده طور کلی، نتایج کمی نشان می‌دهد که حکومت زنان به کاهش تغییرات آب‌وهوایی در اتحادیه اروپا و آسیای مرکزی کمک می‌کند. هیمل^۴ (۲۰۲۴) به تحلیل نقش ترکیبی حکمروایی خوب و تولید ناخالص داخلی بر سوادآموزی زنان در کشورهای آفریقایی با استفاده از داده‌های ثانویه بانک جهانی و مدل رگرسیون چندگانه می‌پردازد. نتایج نشان می‌دهد که تولید ناخالص داخلی باسواد زنان ارتباط مستقیم دارد و سوادآموزی زنان تأثیر زیادی بر حکمروایی خوب دارد. در نهایت، تقویت متغیرهای حکمروایی خوب در کشورهای آفریقایی برای کاهش نابرابری جنسیتی و توانمندسازی زنان ضروری است. کریزسان^۵ و راگبند^۶ (۲۰۲۳) در پژوهشی به بررسی حکمروایی فمینیستی در سه بخش و در زمینه زنان پرداخته است که. در نهایت، نتایج نشان می‌دهد که چگونه و چرا حکومت فمینیستی، از راه بحث‌های کنوانسیون استانبول، به عرصه اصلی بسیج‌های اخیر «ضد جنسیتی» در اروپا تبدیل شده است. باچر^۷ و ادویه^۸ (۲۰۲۳) نیز حکمروایی زنان را در ارتباط با جهانی‌شدن در کشور نیجریه مورد مطالعه قرار داده‌اند این پژوهش نظریه‌های گوناگون فمینیستی در رابطه با مشارکت زنان در فضای دموکراتیک را مورد بحث قرار داده و در نهایت، مشارکت بیش‌تر زنان در نظام دموکراتیک نیجریه را توصیه می‌کند. جانسون^۹ و همکاران (۲۰۲۳) به بررسی حکمروایی و سیاست‌های عمومی حمایت از زنان کارآفرین در فرانسه و انگلیس می‌پردازد. این پژوهش نشان می‌دهد که در فرانسه سیستم حکمروایی نسبتاً حمایت‌کننده‌تر

7. Bature

8. Edoeje

9. Johnston,

10. Popoola,

11. Shaiko

12. Asbury

1. Goryunova,

2. Madsen

3. Inglesi-Lotz

4. Himel

5. Krizsan

6. Roggeband

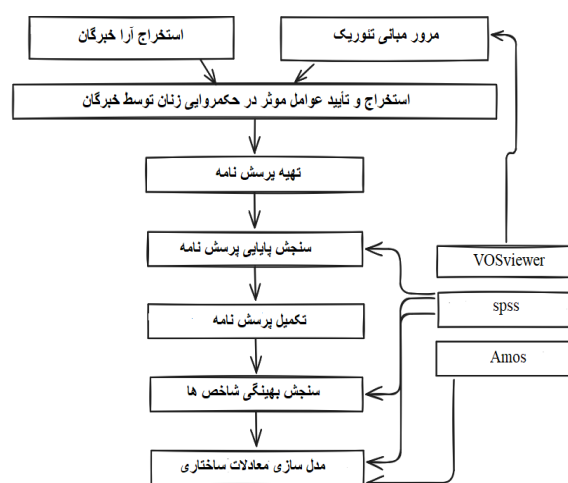
که در زمینه‌های گوناگون مرتبط با موضوع پژوهش فعالیت دارند. روایی ابزار پژوهش به وسیله تأکید محتوایی و صوری پرسش‌نامه توسط اساتید و کارشناسان محرز شد و پایایی آن نیز به وسیله آزمون آلفای کرونباخ محاسبه شده است که در جدول شماره ۱ نمایش داده شده است. بخش دیگر از داده‌های مورد نیاز مانند چارچوب نظری پژوهش از راه روش کتابخانه‌ای به دست آمده است. پرسش‌نامه پژوهش در ۳۶ گویه تنظیم شده است که سهم هر کدام از شاخص‌ها به ترتیب "قوانین" و "چارت‌ها و سلسله‌مراتب اجرایی سازمان" ۹ گویه، برنامه‌ها و طرح‌های شهری ۱۰ گویه و نظام غیرمستقل مدیریت شهری ۸ گویه است. این روش پژوهش به دنبال ارائه یک تحلیل جامع و دقیق از وضعیت جایگاه زنان در حکمروایی خوب شهری است که می‌تواند به توسعه سیاست‌های مؤثر و بهبود کیفیت زندگی شهری کمک کند.

ساختاری و روش‌های تحلیل آماری از جمله نرم‌افزارهای Spss و Amos استفاده شده است. در گام نخست برای ارزیابی بهینگی وضعیت شاخص‌های مورد مطالعه، از آزمون تی به عنوان یک ابزار آماری مؤثر بهره‌برداری شده است. این آزمون به ما این امکان را می‌دهد که تفاوت‌های میان میانگین‌های گروه‌های گوناگون را تحلیل کنیم و به درک بهتری از وضعیت موجود دست یابیم. بررسی وضعیت جایگاه زنان در حکمروایی خوب شهری در ایران، توسط مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) انجام شده است. این روش به دلیل توانایی‌اش در بررسی روابط پیچیده بین متغیرهای گوناگون و تحلیل هم‌زمان چندین متغیر، انتخاب شده است. جامعه آماری این پژوهش شامل کارشناسان و متخصصان در حوزه‌های مرتبط با حکمروایی، مدیریت شهری، و مسائل زنان است. از میان این جامعه، تعداد ۱۵۰ کارشناس به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند. این کارشناسان شامل اساتید دانشگاه، مدیران شهری، پژوهشگران و فعالان اجتماعی هستند.

جدول ۱. آزمون پایایی آلفای کرونباخ

پایایی پرسش‌نامه		
نام متغیر	تعداد متغیر	آلفای کرونباخ
قوانین	۹	۰/۷۶۰
نظام غیرمستقل مدیریت شهری	۸	۰/۷۲۰
چارت‌ها و سلسله‌مراتب اجرایی سازمان	۹	۰/۷۴۴
برنامه‌ها و طرح‌های شهری	۱۰	۰/۷۲۸

منبع: نگارنده

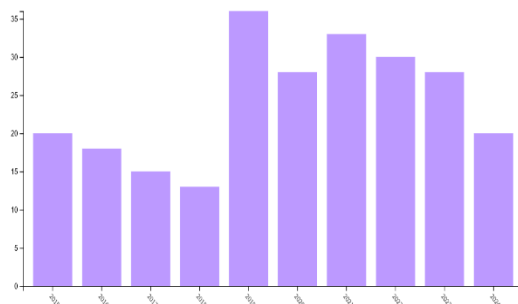
شکل ۱. مدل مفهومی روش پژوهش

منتشر شده، شناخته می‌شود. این روش به گونه‌ای گسترده در زمینه تجزیه و تحلیل سیستماتیک در رشته‌های گوناگون علمی مورد استفاده قرار گرفته است. مطالعه کتاب‌سنجی ارائه شده در

تحلیل بیبلیومتریک از زنان و حکمروایی شهری

بیبلیومتریک به عنوان ابزاری کارآمد برای بررسی روندهای پژوهش‌ها و شناسایی موضوعات داغ و جدید بر اساس اطلاعات

حکمروایی و زنان طی سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۲۴ تعداد ۳۴۷ سند غربال شده که طبق نمودار بدست آمده به ترتیب در سال‌های ۲۰۱۹ بیش‌ترین میزان انتشار را با ۳۶ تألیف و ۱۰/۳۷ درصد و در سال ۲۰۲۱، ۳۳ مورد معادل ۹/۵۱ درصد از اسناد را به خود اختصاص داده است و طبق نمودار در سال ۲۰۲۰، ۲۸ مورد و ۸/۰۶ درصد نشان‌دهنده روند نزولی و در سال ۲۰۲۴ با انتشار ۲۰ مقاله و تنها پنج درصد از میزان انتشار مواجه شده است.

شکل ۲. تعداد پژوهش‌های منتشر شده در زمینه حکمروایی و زنان

کشورهاست در میان ۱۷ کشور نشان‌داده شده در این شکل هر چه تألیفات یک کشور بیش‌تر باشد اندازه گره مربوط به آن بزرگ‌تر است. همچنین، بر مبنای تعداد تألیفات مشترک میان کشورها، هر چند کشور با هم تشکیل یک خوشه داده می‌دهد که با رنگ متفاوتی تصویر شده است. بر اساس شکل سه، بیش‌ترین تألیفات به ترتیب به آمریکا و انگلستان و کانادا اختصاص دارد و بیش‌ترین ارتباط با دیگر کشورها به ترتیب به کشورهای انگلستان، آمریکا و استرالیا با ۱۴، ۱۸، ۲۰ ارتباط تعلق دارد. یافته‌های بیبلیومتریک نشان داده است که در این زمینه پژوهش‌هایی، کشور ایران حداقل پژوهش‌های لازم برای نمایش نمودار را دارا نبوده است.

این مقاله شامل مراحل انتخاب داده‌ها از یک پایگاه داده جامع، تبدیل این داده‌ها برای استفاده در نرم‌افزار بیبلیومتریک و ارزیابی نتایج با استفاده از تحلیل‌های آماری و نقشه‌های تجسم شبکه می‌باشد (۱۴).

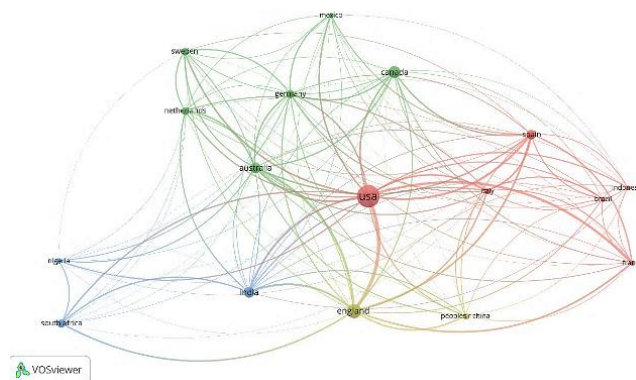
بررسی روند پژوهش‌های منتشر شده در زمینه حکمروایی و زنان نشان داده است که از تعداد ۶۲۹۳ مقاله علمی انتشار یافته ایندکس شده در پایگاه‌های علمی وب او ساینس در زمینه

۱۰ کشور دارای بیش‌ترین میزان مقاله چاپ شده در حوزه حکمروایی و زنان در جدول ۱ نشان‌داده شده است. این کشورها بر اساس ملیت حداقل یکی از نویسندگان آن به‌دست‌آمده است. کشور آمریکا با ۹۸ نشر در رتبه نخست قرار دارد و به دنبال آن کشورهای انگلستان، کانادا، استرالیا و هند به ترتیب با تعداد ۲۳، ۲۴، ۲۸، ۴۱ در رتبه‌های بعدی قرار دارند.

شکل ۳، کشورهای دارای حداقل ۵ تألیف در زمینه حکمروایی و زنان در بازه ۱۹۸۰ تا ۲۰۲۴ و ارتباط بین این کشورها با استفاده از نرم‌افزار vos viewer توصیف شده است. این نرم‌افزار توسط دانشگاه لایدن هلند گسترش داده شده است و برای پژوهش‌های بی‌بلی و متریک استفاده می‌شود. گره‌های موجود نشان‌دهنده کشورها و پیوندهای رسم شده بیانگر ارتباط میان این

جدول ۲. ده کشور پیشرو در زمینه چاپ مقالات مرتبط با حکمروایی و زنان طی سال‌های ۱۹۸۰ تا ۲۰۲۴

ردیف	کشور	تعداد مقالات	ارجاعات	قدرت پیوند کل
۱	ایالات متحده آمریکا	۹۸	۳۰۶۶	۱۸
۲	انگلستان	۴۱	۱۵۶۸	۲۰
۳	کانادا	۲۸	۹۶۰	۳
۴	استرالیا	۲۴	۵۰۴	۱۴
۵	هند	۲۳	۴۸۶	۸
۶	اسپانیا	۱۷	۴۸۷	۶
۷	آفریقای شمالی	۱۳	۳۲	۶
۸	آلمان	۱۳	۱۴۹	۱۱
۹	سوئد	۱۲	۱۳۷	۴
۱۰	هلند	۱۱	۲۵۱	۵

شکل ۳. نقشه پراکندگی کشورها بر اساس تألیفات مرتبط با حکمروایی و زنان طی ساله‌ای ۱۹۸۰ تا ۲۰۲۴

نگاه آماری به مشارکت زنان در نظام مدیریت شهری در ایران

زنان به‌عنوان نیمی از جمعیت، نقش حیاتی و مؤثری در مدیریت شهری ایفا می‌کنند، اما هنوز در سطوح بالای تصمیم‌گیری به گونه‌ای نامتناسب نمایندگی نمی‌شوند. پژوهش‌ها نشان می‌دهند که مشارکت زنان در فرایندهای تصمیم‌گیری شهری ایران پایین است و این موضوع منجر به عدم توجه کافی به نیازهای خاص آن‌ها می‌شود (۳۶). بررسی عملکرد زنان در حوزه حکمروایی شهری در ایران، چالش‌ها و فرصت‌های قابل‌توجهی را که زنان با آن مواجه هستند، نمایان می‌سازد. در سال‌های اخیر، تلاش‌هایی برای افزایش حضور زنان در پست‌های مدیریتی انجام شده است. برخی از مهم‌ترین این تلاش‌ها شامل تعیین سهمیه‌ای برای حضور زنان در پست‌های مدیریتی در قوانین و برنامه‌های توسعه است. دولت‌ها همچنین، با ارائه تسهیلات و حمایت‌های مالی، زنان کارآفرین را تشویق کرده‌اند (۵). برگزاری دوره‌های آموزشی و توانمندسازی نیز بمنظور آماده‌سازی زنان برای ورود به بازار کار و کسب موقعیت‌های مدیریتی صورت گرفته است (۳۱). این در حالی است که قانون اساسی و منشور حقوق شهروندی ایران بر اهمیت مشارکت برابر زنان در تمامی عرصه‌های اجتماعی، از جمله سیاست‌گذاری و مدیریت شهری تأکید ویژه دارند (۲۹). سند چشم‌انداز ۱۴۰۴ نیز بر نقش محوری زنان در توسعه پایدار کشور تأکید کرده است. همچنین، ماده ۷۴ برنامه سوم توسعه شهر تهران بر افزایش میزان حضور زنان در پست‌های مدیریتی شهری تأکید دارد (۲۶). بررسی سهم زنان در شوراهای اسلامی شهری در ایران در دوره‌های گوناگون نشان‌دهنده روند تغییرات در مشارکت سیاسی آن‌ها است. به‌عنوان مثال، در انتخابات ۱۴۰۲ برگزار شده در ایران، از مجموع ۴۰۵ کرسی شورای شهر در مراکز استان‌ها تنها ۳۵ کرسی به

زنان اختصاص یافته است که نسبت به دوره قبل که ۴۱ کرسی بود و دوره چهارم که ۶۳ کرسی بود.

کاهش یافته است. همچنین، بر اساس آمار موجود، از مجموع ۱۱۴۸ شهر در ایران، تنها ۸ شهردار زن وجود دارد (۳۳). جایگاه زنان در چارت سازمانی ادارات و سازمان‌های مرتبط با مدیریت شهری نیز تحت‌تأثیر قوانین و سیاست‌ها قرار دارد. نسبت زنان به مردان نشان می‌دهد که از مجموع کارکنان نظام اداری ایران، ۴۴ درصد را زنان تشکیل می‌دهند؛ هرچند این نسبت در سطوح مدیریتی به‌مراتب کم‌تر است. تعداد مدیران زن نیز در سال ۱۴۰۲ به ۴۲۳۹۶ نفر رسیده که نسبت به سال ۱۳۹۹ بیش از دوبرابر افزایش یافته است. بااین‌حال، سهم زنان در پست‌های مدیریتی هنوز به ۲۵ درصد نرسیده است. درحالی‌که هدف‌گذاری اولیه برای این سهم ۳۰ درصد بوده است (۳۴).

سنجش بهینگی شاخص‌های حکمروایی زنانه شهری

برای تشخیص بهینگی شاخص‌های حکمروایی زنانه شهری از آزمون T تک نمونه‌ای استفاده شده است. در این آزمون، برای تشخیص بهینگی از یک عدد معین (میانگین ۳) استفاده شده و متغیرها و میانگین‌ها با این حد معین مقایسه شده‌اند. فرض بر این است که میانگین نظر کارشناسان و خبرگان و... درباره بهینگی و مطلوب بودن باید بیشتر از سه باشد تا به حد بهینه برسد. نتیجه این آزمون شامل خروجی‌هایی است که میانگین شاخص‌های موردنظر، انحراف معیار و حجم نمونه را ارائه می‌دهد. یافته‌های دیگر از آزمون T با سطح اطمینان ۰/۹۵ نشان می‌دهد که شاخص‌های حکمروایی زنان به‌صورت کلی معنی‌دار نشده است و تمام میانگین‌های شاخص‌ها و گویه‌های آنها کم‌تر از مقدار مطلوب است؛ بنابراین، می‌توان گفت که وضعیت شاخص حکمروایی زنان وضعیتی ناپهینه است. جدول ۳ آزمون بهینگی شاخص‌های حکمروایی و زنان را نمایش می‌دهد.

جدول ۳۰. آزمون بهینگی شاخص‌های حکمروایی و زنان

شاخص	متغیر	آماره T	درجه آزادی	سطح معناداری	میانگین	فاصله اطمینان ۹۵٪ سطح معناداری
					حد پایین	حد بالا
قوانین		-۲/۱۲۳	۱۵۰	۰/۰۳۵	-۰/۱۰۲	-۱/۱۹۷
حکمروایی	نظام غیرمستقل مدیریت شهری	-۸/۹۰۲	۱۵۰	۰/۰۰۰	-۰/۳۲۶	-۰/۳۹۹
زنان	چارت‌ها و سلسله مراتب اجرایی سازمان	-۹/۴۲۲	۱۵۰	۰/۰۰۰	-۰/۳۶۷	-۰/۴۴۴
	برنامه‌ها و طرح‌های شهری	-۸/۲۸۸	۱۵۰	۰/۰۰۰	-۰/۳۲۸	-۰/۴۰۶
	جمع کل	-۹/۶۸۰	۱۵۰	۰/۰۰۰	-۰/۲۵۸	-۰/۳۱۱

تحلیل ساختاری شاخص‌های مشارکت زنان در حکمروایی شهری

برای تحلیل شاخص‌های مشارکت زنان در حکمروایی شهری، مدل‌سازی ساختاری به کار گرفته شد. در این آزمون تمام عوامل مؤثر بر جایگاه زنان در حکمروایی خوب شهری در چهار دسته قوانین، چارت‌ها و سلسله‌مراتب اجرایی سازمان، نظام غیرمستقل مدیریت شهری و برنامه‌ها و طرح‌های توسعه شهری تقسیم شده‌اند. هر کدام از این عوامل متغیرهای آشکار قابل سنجشی دارند که مجموع هر دسته از آن‌ها، متغیر پنهان در سطح نخست را تشکیل داده است که وضعیت کلی مدل را نشان می‌دهد.

برآزش مدل‌های ساختاری به دو صورت کلی و جزئی انجام می‌گیرد. در برآزش جزئی عامل قوانین و عامل چارت‌ها و سلسله‌مراتب اجرایی سازمان هر کدام از نه متغیر، عامل نظام غیرمستقل مدیریت شهری از هشت متغیر و برنامه‌ها و طرح‌های شهری نیز از ده متغیر اصلی تشکیل شده‌اند. در جدول ۴ نتایج برآزش جزئی نشانگر آن است که پارامترهای موجود دارای تفاوتی معنادار با مقدار صفر هستند. سطح معناداری تمام متغیرهای آشکار در کلیه روابط کمتر از ۰/۰۵ است که نشان‌دهنده حمایت داده‌های تجربی از مدل پژوهش است؛ بنابراین، برآزش جزئی مدل در سطح مطلوبی قرار دارد.

جدول ۴. رگرسیون وزنی مدل پیش فرض

کد	نام متغیر	تخمین	خطای معیار	نسبت بحرانی	سطح معنی‌داری
قوانین	قوانین و مقررات مشخص در زمینه حقوق و مشارکت زنان در حکمروایی شهر	۱/۰۰۰			
۲	انطباق این قوانین با استانداردهای بین‌المللی و رویکردهای حقوق بشری	۰/۹۵۰	۰/۲۴۶	۰/۸۶۵	۰/۰۰۰
۳	خلأهای قانونی و موارد تبعیض جنسیتی در قوانین موجود	۱/۲۷۱	۰/۲۸۷	۴/۴۱۲	۰/۰۰۰
۴	همسویی فرایندهای تصمیم‌گیری و اجرا با قوانین حمایت از زنان	۱/۳۶۳	۰/۲۹۴	۰/۶۲۷	۰/۰۰۰
۵	موانع و چالش‌های موجود در اجرای قوانین و سیاست‌های مرتبط	۱/۲۰۷	۰/۲۶۰	۴/۶۴۲	۰/۰۰۰
۶	نماینده‌گری زنان در مناصب تصمیم‌گیری شهری	۱/۱۴۰	۰/۲۵۳	۴/۵۰۸	۰/۰۰۰
۷	سهم زنان در بهره‌مندی از خدمات و زیرساخت‌های شهری	۰/۵۲۹	۰/۲۲۶	۲/۳۴۳	۰/۰۱۹
۸	توجه به نیازها و اولویت‌های جنسیتی در برنامه‌ریزی‌های شهری	۰/۸۸۷	۰/۲۵۶	۳/۴۵۹	۰/۰۰۰
۹	پاسخگویی در مواجهه با تخلفات و موارد نقض حقوق زنان	۱/۱۴۷	۰/۲۵۲	۴/۵۵۱	۰/۰۰۰
نظام غیر مستقل	نفوذ نهادهای سیاسی بالاتر بر مدیریت شهری	۱/۰۰۰			
۱۱	تاثیر اولویت‌های سیاسی بر تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات شهری	۲/۸۸۴	۱/۰۵۲	۲/۷۴۲	۰/۰۰۶
مدیریت شهری	تمرکز فرایندها، تصمیم‌گیری و اجرا در مراکز قدرت سیاسی	۲/۵۳۱	۰/۹۴۴	۲/۷۱۲	۰/۰۰۷
۱۳	مشارکت شهروندان، نهادهای مدنی و بخش خصوصی در مدیریت شهری	۲/۹۰۸	۱/۰۴۵	۲/۷۴۵	۰/۰۰۶
۱۴	محدودیت اختیارات و منابع مالی شهرداری‌ها و نهادهای محلی	۲/۳۶۶	۰/۸۷۵	۲/۷۰۴	۰/۰۰۷
۱۵	وابستگی مالی و اداری به بودجه‌ها و تأییدهای مراکز بالادستی	۲/۵۲۵	۰/۹۳۰	۲/۷۱۶	۰/۰۰۷
۱۶	نبود هماهنگی لازم بین بخش‌های گوناگون و سطوح مدیریتی	۲/۳۷۹	۰/۸۸۷	۲/۶۸۳	۰/۰۰۷
۱۷	نوآوری و پاسخگویی به نیازهای شهری	۲/۴۸۳	۰/۹۲۱	۲/۶۹۷	۰/۰۰۷

چارت‌ها و سلسله	۱۸	میزان حضور زنان در پست‌های مدیریتی و تصمیم‌گیرنده در سازمان‌های شهری	۰/۴۳۸	۰/۱۸۱	۲/۴۱۷	۰/۰۱۶
مراتب اجرایی	۱۹	موانع ساختاری و فرهنگی موجود برای مشارکت زنان در سطوح بالای تصمیم‌گیری	۰/۶۲۲	۰/۲۱۳	۲/۹۱۶	۰/۰۰۴
سازمان	۲۰	شفافیت و عدالت در فرآیندهای انتصاب و ارتقای زنان در پست‌های مدیریتی	۰/۴۹۱	۰/۲۱۰	۲/۳۴۲	۰/۰۱۹
	۲۱	توزیع عادلانه بودجه و منابع بین زنان و مردان در سازمان‌های مرتبط	۰/۴۶۲	۰/۱۸۷	۲/۷۴۲	۰/۰۱۳
	۲۲	برنامه‌ها و سیاست‌های حمایتی از زنان در مدیریت شهری	۰/۸۲۶	۰/۲۲۳	۰/۷۱۰	۰/۰۰۰
	۲۳	نگرش‌های جنسیتی و باورهای رایج در سازمان‌ها	۱/۵۴۳	۰/۲۹۸	۵/۱۶۹	۰/۰۰۰
	۲۴	حساسیت و آگاهی مدیران نسبت به موضوع برابری جنسیتی	۱/۴۰۰	۰/۲۷۲	۵/۱۵۵	۰/۰۰۰
	۲۵	امکانات و خدمات مناسب برای زنان شاغل در سازمان‌های شهری	۱/۴۷۴	۰/۲۹۱	۵/۰۶۵	۰/۰۰۰
	۲۶	سیاست‌های حمایتی از نقش‌های خانوادگی و اجتماعی زنان	۱/۰۰۰			
برنامه‌ها و طرح‌های	۲۷	توجه و تخصیص بودجه به موضوعات مرتبط با زنان در برنامه‌های توسعه شهری	۱/۰۰۰			
شهری	۲۸	برنامه‌های خاص برای ارتقای مشارکت و حضور زنان در حکمروایی شهری	۱/۱۰۲	۰/۲۴۹	۰/۴۲۰	۰/۰۰۰
	۲۹	توجه به نیازها و ترجیحات زنان در طراحی فضاهای شهری	۱/۲۸۷	۰/۲۴۵	۵/۰۶۲	۰/۰۰۰
	۳۰	امکانات و خدمات مناسب برای زنان در طرح‌های مسکونی، حمل‌ونقل و خدمات شهری	۱/۸۰۴	۰/۳۰۱	۵/۹۹۷	۰/۰۰۰
	۳۱	برنامه‌های آموزشی برای ارتقای آگاهی و توانمندسازی زنان در حکمروایی شهری	۱/۷۳۶	۰/۲۹۶	۵/۸۷۶	۰/۰۰۰
	۳۲	توجه به نقش‌های جنسیتی و آموزش‌های مرتبط در برنامه‌های آموزشی سازمان‌های شهری	۱/۰۹۳	۰/۲۳۴	۴/۶۶۷	۰/۰۰۰
	۳۳	مشارکت زنان در فرآیندهای تصمیم‌گیری و برنامه‌ریزی شهری	۰/۸۱۸	۰/۲۱۳	۳/۸۴۶	۰/۰۰۰
	۳۴	روش‌های مناسب برای دسترسی و مشارکت زنان	۱/۰۶۴	۰/۲۴۱	۴/۴۰۶	۰/۰۰۰
	۳۵	شاخص‌های جنسیتی در نظام‌های پایش و ارزیابی برنامه‌های شهری	۰/۸۹۴	۰/۲۱۹	۴/۰۷۴	۰/۰۰۰
	۳۶	اثرات برنامه‌ها و طرح‌ها بر جایگاه و شرایط زنان	۰/۰۶۲	۰/۲۳۹	۴/۶۴۵	۰/۰۰۰

یافته‌های مدل ساختاری از تحلیل مؤلفه محور زنان و

حکمروایی شهری

مدل مرتبه نخست حکمروایی و زنان شامل ۳۶ متغیر آشکار و ۴ متغیر پنهان است. نتایج مدل نشان‌دهنده این است که عامل "نظام غیرمستقل مدیریت شهری" و "قوانین" با بار عاملی ۰/۸۷ بیش‌ترین وزن را به خود اختصاص داده‌اند و بالاترین جایگاه را در میان شاخص‌ها دارند. همچنین، در این عامل، متغیرهای "همسویی فرایندهای تصمیم‌گیری و اجرا با قوانین حمایت از زنان" و "موانع و چالش‌های موجود در اجرای قوانین و سیاست‌های مرتبط" به ترتیب با بار عاملی ۰/۵۶ و "سهم زنان در بهره‌مندی از خدمات و زیرساخت‌های شهری" با بار عاملی ۰/۲۳ به‌عنوان مؤثرترین و کم‌اثرترین عوامل شناخته شده‌اند. در بحث عامل "نظام غیرمستقل مدیریت شهری"، تأثیر "اولویت‌های سیاسی بر تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات شهری" و "مشارکت شهروندان، نهادهای مدنی و بخش خصوصی در

مدیریت شهری" با بار عاملی ۰/۷۱ بیش‌ترین میزان تأثیر را نشان می‌دهند. همچنین، "نفوذ نهادهای سیاسی بالاتر بر مدیریت شهری" با بار عاملی ۰/۲۴ کم‌ترین تأثیر را داشته است. پس از این دو عامل، شاخص "چارت‌ها و سلسله‌مراتب اجرایی سازمان‌ها" در رده دوم اهمیت و تأثیرگذاری قرار دارد. در این شاخص، متغیر "نگرش‌های جنسیتی و باورهای رایج در سازمان‌ها" با بار عاملی ۰/۷۴ به‌عنوان مؤثرترین عامل شناخته می‌شود، درحالی‌که "شفافیت و عدالت در فرایندهای انتصاب و ارتقای زنان در پست‌های مدیریتی" با بار عاملی ۰/۲۲ کم‌ترین تأثیر را دارد. در نهایت، عامل، "برنامه‌ها و طرح‌های شهری" با بار عاملی ۰/۵۹ در رتبه آخر تأثیرگذاری شاخص‌ها قرار گرفته است. در میان متغیرهای این شاخص، "توجه به نیازها و ترجیحات زنان در طراحی فضاهای شهری" با بار عاملی ۰/۸۳ بیش‌ترین اثرگذاری را دارد، درحالی‌که "توجه به نقش‌های جنسیتی و آموزش‌های مرتبط در برنامه‌های آموزشی سازمان‌های

شهری" با بار عاملی ۰/۳۹ کمترین اثرگذاری را دارا است. باتوجه به بارهای عاملی شاخص‌ها در مدل معادلات ساختاری، تأثیر مثبت مشاهده شده، نشان‌دهنده تأیید فرضیه‌های پژوهش است. این نتایج می‌تواند به سیاست‌گذاران کمک کند تا راهکارهایی مؤثر برای ارتقای جایگاه زنان در حاکمیت خوب شهری اتخاذ کنند.

بر اساس خروجی مدل پژوهش، وجود شاخص‌های برازش مناسب تأییدکننده این است که مدل ساختاری پیشنهادی برای بررسی جایگاه زنان در حکمروایی خوب شهری در ایران، توانسته است به خوبی با داده‌های تجربی انطباق یابد. این نتایج نه تنها اعتبار مدل را تأیید می‌کنند؛ بلکه نشان‌دهنده اهمیت نقش زنان در فرایندهای حکومتی و شهری نیز هستند که می‌تواند به عنوان یک مبنای قوی برای سیاست‌گذاری‌های آینده در این حوزه مورد استفاده قرار گیرد. بر اساس خروجی مدل ساختاری نهایی پژوهش، عوامل قوانین و نظام مدیریت شهری غیرمستقل به طور مشترک بیش‌ترین تأثیر را بر جایگاه زنان در این حوزه دارند. یافته‌های این تحلیل نشان می‌دهد که برای تحقق حکمروایی خوب شهری، توانمندسازی زنان، لازم است. در این راستا ضروری است که نه تنها قوانین اصلاح شوند، بلکه ساختارهای مدیریتی نیز باید جهت حذف شکاف جنسیتی و تعادل آن تغییر یابند تا به این ترتیب فضایی عادلانه‌تر برای مشارکت زنان در مدیریت شهری فراهم شود.

خروجی نتایج این پژوهش باتوجه به جایگاه قابل توجه پژوهش‌ها در بعد جهانی قابل بررسی است. هیمل (۲۰۲۴) بر اهمیت سوادآموزی زنان به عنوان یک عامل کلیدی در حکمرانی خوب تأکید می‌کند. در مقابل، نتایج این پژوهش بر لزوم برگزاری برنامه‌های آموزشی برای آگاهی بخشی به مسئولان شهری درباره حقوق زنان تأکید دارند. این دو پژوهش نشان‌دهنده نیاز به تقویت ظرفیت‌های آموزشی برای ارتقای مشارکت زنان در جامعه است. کریزسان و راگبند (۲۰۲۳) و باجز و ادیه (۲۰۲۳) بر لزوم پاسخگویی حکومتی به مسائل زنان تأکید دارند. درحالی که نتایج این پژوهش بر لزوم همسویی فرایندهای تصمیم‌گیری با قوانین حمایت از زنان تأکید می‌کنند. این موضوع نشان‌دهنده نیاز به تغییرات اساسی در نگرش‌ها و سیاست‌ها برای افزایش مشارکت زنان است. عسکری و همکاران (۲۰۲۳) به بررسی مکانیسم‌های شکل‌گیری مفاهیم ذهنی اشاره دارند که می‌تواند به شناسایی موانع اجتماعی و فرهنگی کمک کند. همچنین، این پژوهش بر لزوم هماهنگی فرایندهای تصمیم‌گیری با قوانین حمایت از زنان تأکید می‌کند. پیوپولا و همکاران (۲۰۲۱) بر اهمیت ایجاد سیستم‌های حمایتی مؤثر تأکید دارند که بتوانند به زنان کمک کنند. درحالی که این پژوهش بر ضرورت برگزاری دوره‌های

آموزشی بمنظور افزایش آگاهی مسئولان شهری نسبت به حقوق زنان تأکید می‌کند. پژوهش‌های جانسون و همکاران (۲۰۲۳) و نتایج پژوهش درباره "نظام غیرمستقل مدیریت شهری" در این پژوهش، هر دو به بررسی وضعیت زنان و چالش‌های موجود در زمینه‌های مدیریتی و اجتماعی می‌پردازند و در هم راستا هستند.

پژوهش‌های کریزسان و راگبند (۲۰۲۳) و سابوگو و پوریدیم (۲۰۲۴) نشان‌دهنده وجود موانع فرهنگی و ساختاری مشابهی هستند که بر مشارکت زنان در سیاست و توسعه تأثیر می‌گذارد. این موانع نیازمند توجه جدی از سوی سیاست‌گذاران و جامعه مدنی هستند تا بتوانند شرایط بهتری برای توانمندسازی زنان فراهم کنند. این مقایسه نشان می‌دهد که موانع فرهنگی، اجتماعی و قانونی باید مورد توجه قرار گیرند تا اصلاحات قانونی، تغییر نگرش‌ها و ایجاد سیستم‌های حمایتی مؤثر هم‌زمان با یکدیگر پیش روند. این اقدامات نه تنها موجب افزایش مشارکت مؤثر زنان خواهد شد بلکه می‌تواند به تحقق برابری جنسیتی در سطوح گوناگون حکومتی کمک کند.

نتیجه‌گیری

بررسی از جایگاه زنان در حکمروایی خوب شهری در ایران، با استفاده از مدل‌سازی معادلات ساختاری (SEM) به نتایج قابل توجهی دست‌یافته است که می‌تواند به عنوان مبنایی برای تصمیم‌گیری‌های مؤثر در حوزه مدیریت شهری و ارتقای نقش زنان در فرایندهای حکومتی مورد استفاده قرار گیرد. یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهند که متغیرهای گوناگونی در شکل‌دهی به جایگاه زنان در حکمروایی شهری تأثیرگذار هستند و شناسایی این عوامل می‌تواند به سیاست‌گذاران کمک کند تا بر اساس آن‌ها راهکارهای مناسبی را طراحی و اجرا کنند.

یکی از مهم‌ترین نتایج این پژوهش، تأکید بر اهمیت "نظام غیرمستقل مدیریت شهری" و "قوانین" به عنوان دو عامل کلیدی است که با بار عاملی ۰/۸۷، بالاترین وزن را در مدل به خود اختصاص داده‌اند. این یافته نشان‌دهنده این است که ساختار مدیریتی و قوانین موجود در سطح ایران به طور مستقیم بر توانمندی زنان در مشارکت‌های اجتماعی و سیاسی تأثیر می‌گذارد؛ بنابراین، ضرورت دارد که سیاست‌گذاران و مسئولان شهری به بازنگری و اصلاح قوانین مرتبط با حقوق زنان و همچنین، تقویت نظام مدیریت شهری بپردازند تا شرایط بهتری برای مشارکت فعال زنان فراهم شود. افزون بر این، متغیرهای "همسویی فرایندهای تصمیم‌گیری و اجرا با قوانین حمایت از زنان" و "موانع و چالش‌های موجود در اجرای قوانین و سیاست‌های مرتبط" نیز با بار عاملی ۰/۵۶ به عنوان مؤثرترین عوامل شناخته شده‌اند. این نتایج نشان می‌دهند که همسویی

میان قوانین و فرایندهای اجرایی می‌تواند نقشی بسزا در افزایش مشارکت زنان ایفا کند؛ بنابراین، لازم است که برنامه‌های آموزشی و آگاهی‌بخشی برای مسئولان شهری برگزار شود تا آن‌ها را نسبت به اهمیت حمایت از حقوق زنان توجیه کند. در بحث عامل "نظام غیرمستقل مدیریت شهری"، تأثیر "اولویت‌های سیاسی بر تصمیم‌گیری‌ها و اقدامات شهری" و "مشارکت شهروندان، نهادهای مدنی و بخش خصوصی در مدیریت شهری" با بار عاملی $0/71$ بیش‌ترین میزان تأثیر را نشان می‌دهند. این یافته‌ها حاکی از آن است که اولویت‌بندی سیاسی می‌تواند تأثیر عمیقی بر تصمیمات مدیریتی داشته باشد؛ بنابراین، ایجاد فضایی برای مشارکت بیش‌تر نهادهای مدنی و بخش خصوصی در فرایندهای تصمیم‌گیری می‌تواند به تقویت جایگاه زنان کمک کند. همچنین، نتایج نشان می‌دهند که "چارت‌ها و سلسله‌مراتب اجرایی سازمان‌ها" به‌عنوان یکی از شاخص‌های مهم در این زمینه، تأثیر قابل‌توجهی بر جایگاه زنان دارد. متغیر "نگرش‌های جنسیتی و باورهای رایج در سازمان‌ها" با بار عاملی $0/74$ به‌عنوان مؤثرترین عامل شناخته شده است. این امر بیانگر آن است که تغییر نگرش‌ها و باورهای موجود در سازمان‌ها می‌تواند به بهبود وضعیت زنان در فرایندهای مدیریتی و تصمیم‌گیری کمک کند. بنابراین، لازم است که برنامه‌های آموزشی و آگاهی‌بخشی برای کاهش تبعیض‌های جنسیتی و ارتقای فرهنگ سازمانی مثبت نسبت به زنان اجرا شود. همچنین، متغیر "شفافیت و عدالت در فرایندهای انتصاب و ارتقای زنان در پست‌های مدیریتی" با بار عاملی $0/22$ کم‌ترین تأثیر را دارد. این یافته نشان می‌دهد که هنوز چالش‌هایی در زمینه شفافیت و عدالت در انتصابات وجود دارد که باید موردتوجه قرار گیرد. بهبود این فرایندها می‌تواند به افزایش اعتماد زنان به سیستم مدیریتی و تشویق آن‌ها برای مشارکت بیش‌تر در تصمیم‌گیری‌ها منجر شود. در نهایت، نتایج مربوط به "برنامه‌ها و طرح‌های شهری" با بار عاملی $0/59$ نشان می‌دهد که توجه به نیازها و ترجیحات زنان در طراحی فضاهای شهری از اهمیتی ویژه برخوردار است. متغیر "توجه به نیازها و ترجیحات زنان در طراحی فضاهای شهری" با بار عاملی $0/83$ بیش‌ترین اثرگذاری را دارد، باتوجه‌به بارهای عاملی مثبت موجود در مدل معادلات ساختاری، تأثیر مثبت این متغیرها بر یکدیگر تأیید شده است که بیانگر اهمیت توجه به ابعاد اجتماعی، فرهنگی و مدیریتی در ارتقای جایگاه زنان در جامعه است. نتایج این پژوهش می‌تواند راهگشای سیاست‌گذاران، برنامه‌ریزان شهری و فعالان اجتماعی باشد تا با بهره‌گیری از یافته‌ها، اقداماتی مؤثر برای ارتقای جایگاه زنان در حکمروایی خوب شهری اتخاذ کنند. همچنین، پیشنهاد می‌شود که مطالعات آینده نیز به بررسی عمیق‌تر ابعاد گوناگون این موضوع بپردازند تا

بتوانند راهکارهای جامع‌تر و کارآمدتری را ارائه دهند که بیانگر ضرورت توجه به دیدگاه‌ها و نیازهای خاص زنان در فرایند طراحی شهری است. این امر نه‌تنها موجب افزایش رضایت ساکنان زن خواهد شد بلکه می‌تواند به ایجاد فضایی مناسب‌تر برای زندگی آن‌ها منجر شود. به‌طورکلی، این پژوهش نشان‌دهنده وجود ارتباطات پیچیده میان متغیرهای گوناگون در حوزه حکمروایی خوب شهری و جایگاه زنان است. در نهایت، پیشنهادهایی ارائه شده است.

- شامل ایجاد فرصت‌های شغلی و مدیریتی برای زنان در سطوح گوناگون

- برگزاری دوره‌های آموزشی و کارگاه‌های آگاهی‌بخشی برای مسئولان شهری و مدیران در زمینه اهمیت حمایت از حقوق زنان و برابری جنسیتی می‌تواند به تغییر نگرش‌ها و باورهای موجود کمک کند.

- طراحی و اجرای برنامه‌های حمایتی که به نیازها و ترجیحات خاص زنان توجه داشته باشد که می‌تواند به افزایش رضایت ساکنان زن و ارتقای کیفیت زندگی آن‌ها منجر شود

- توجه به ابعاد اجتماعی، فرهنگی و مدیریتی در طراحی فضاهای شهری که می‌تواند به ارتقای جایگاه زنان کمک کند و شامل توجه به نیازها و ترجیحات زنان در طراحی فضاهای عمومی است - پیشنهاد می‌شود که مطالعات آینده به بررسی عمیق‌تر ابعاد گوناگون حکمروایی خوب شهری و نقش زنان پرداخته و راهکارهای جامع‌تری ارائه دهند که بتواند پاسخگوی نیازها و چالش‌های خاص زنان باشد.

ملاحظات اخلاقی

پیش از اجرای پژوهش از شرکت‌کنندگان رضایت آگاهانه کتبی گرفته شد و تمام شرکت‌کنندگان با رضایت خود در پژوهش شرکت داشتند و محققان به آن‌ها اطمینان دادند که نتایج پژوهش محرمانه خواهد بود.

پیروی از اصول اخلاق پژوهش

این پژوهش با رعایت تمام نکات اخلاقی شامل رازداری، امانت‌داری، دقت در استناددهی، قدردانی از دیگران، رعایت ارزش‌های اخلاقی در گردآوری داده‌ها، رعایت حریم خصوصی شرکت‌کنندگان توسط پژوهشگران مدنظر قرار گرفته است.

حامی مالی

تمام منابع مالی و هزینه پژوهش و انتشار مقاله تماماً بر عهده نویسندگان بوده و هیچ‌گونه حمایت مالی دریافت نشده است.

مشارکت نویسندگان

نویسنده اول دانشیار و نویسنده مسئول است؛ نویسنده دوم دانشجوی دکترا می‌باشند.

تعارض منافع

این نوشتار با منافع شخصی یا سازمانی منافات ندارد.

References

1. Asbury JC. Giving shape to higher education governance: the ways of women trustees involved in presidential searches. University of Rochester;1994.1(3),1-24. <https://www.proquest.com/openview/f854e6396d9e3fc4f7a4dde58a5858a0/1?pq-origsite=gscholar&cbl=18750&diss=y>
2. Bature E A, Edoeje, G D. Globalization and women in governance in Nigeria: 2015-2022. NG Journal of Social Development; 2023,11(1), 57-69. <https://www.ajol.info/index.php/ngjsd/article/view/260075>
3. Bauri A, Basu A. Women's Political Participation and Empowerment in Urban Local Governance in West Bengal, India. Journal of Asian and African Studies; 2024. 59(1), 142-158. <https://doi.org/10.1177/00219096221100979>
4. Beall J. Urban governance: why gender matters. New York: UNDP;1996,1(11) ,1-12. <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=6a2ed8d0c0994ab83e447184f80f5773db82170c>
5. Bezi K, Sargolzaei S. An Assessment of Women's Role and Position in Urban Management Employing the TOPSIS Technique: A Case Study of Zabol City;2012 [InPersian]. <https://civilica.com/doc/1209812>
6. Braverman-Bronstein A, Ortigoza A, Vidana-Pérez D, Barrientos-Gutiérrez T, Baldovino-Chiquillo L, Bilal U, Roux A. V. D. Gender inequality, women's empowerment, and adolescent birth rates in 363 Latin American cities. Social Science & Medicine;2023,317, 115566. <https://doi.org/10.1016/j.socscimed.2022.115566>
7. Chukwudi C, Okoya A, Adebajo A, Adekunle O. Women empowerment and political participation in Lagos State: A study of Ipaja-Ayobo ICDA (Local Council Development Area). Humanus Discourse;2023, 3(4), 1-15. https://scholar.google.com/scholar?hl=en&as_sdt=0%2C5&q=Chukwudi

8. Ciborra C, Navarra D. Good governance, development theory, and aid policy: Risks and challenges of e-government in Jordan. Information technology for development;2005, 11(2), 141-159. <https://doi.org/10.1002/itdj.20008>
9. Gerard K. The political practices of gender experts: repurposing women's empowerment. Globalizations;2024,21(4),648-666. <https://doi.org/10.1080/14747731.2023.2240150>
10. Goel R, Nelson M. Women's political empowerment: Influence of women in legislative versus executive branches in the fight against corruption. Journal of Policy Modeling;2023,45(1),139-159. <https://doi.org/10.1016/j.jpolmod.2023.01.003>
11. Goryunova E, Madsen R. The current status of women leaders worldwide. In Handbook of research on gender and leadership;2024,2-22.EdwardElgar Publishing. <https://doi.org/10.4337/9781035306893.00010>
12. Goswami I, Balakrishnan S, Vinotha C, Chopra R, Sivakumar V, Chetan D. Gender And Politics: Examining Women's Representation And Empowerment. Journal of Namibian Studies: History Politics Culture;2023,33,1980-1994. <https://doi.org/10.59670/jns.v33i.2302>
13. Goyal M, Sole N. Urban Grassroot Governance and Women Leadership: Progress;2021,9,1-14 file:///C:/Users/personal/Downloads/IJGD_Vol2_2_.pdf
14. Hatami M, Sabour R, Niknafs A. Bibliometric Assessment of Research on Incinerator Ash: 2000-2020. Amir Kabir Journal of Engineering;2022, 54(8), 3040-3025. [In Persian]. doi: 10.22060/ceej.2022.20084.7339.3040
15. Himel M. ANALYZING THE COMBINED ROLE OF GOOD GOVERNANCE AND GDP ON WOMEN LITERACY IN AFRICAN COUNTRIES. Jurnal Ilmu Ekonomi Terapan Vol;2024,9(1),151-170.DOI: 10.20473/jiet.v9i1.58725

16. Idrus I, Anurlia S, Fadiyah D. Analysis of the Impact of Patriarchal Culture on the Role of Women in Politics and Governance. *Jurnal Studi Ilmu Pemerintahan*;2023, 4(1), 1-12. <https://doi.org/10.35326/jsip.v4i1.2965>
17. Inglesi-Lotz R, Oosthuizen A, Jumaniyazova S, Kuziboev B, Liu J. Exploring the Impact of Women Governance on CO2 Emissions in the European Union and Central Asia. *International Journal of Energy Economics and Policy*;2024, 14(3), 639-646. <https://doi.org/10.32479/ijeep.15933>
18. Johnston K, Danho E J, Yarrow E, Cameron R, Dann Z, Ekinsmyth C, Doyle A. Governance and public policies: Support for women entrepreneurs in France and England?. *International Review of Administrative Sciences*;2023, 89(4), 1097-1115. <https://doi.org/10.1177/00208523221120142>
19. Jongen H. Beyond the numbers on women's representation: Recognition of women's leadership in global governance. *Review of International Studies*;2024,50(2),312-332. <https://doi.org/10.1017/S0260210523000542>
20. Keping Y. Governance and good governance: A new framework for political analysis. *Fudan Journal of the Humanities and Social Sciences*;2018, 11, 1-8. <https://doi.org/10.1007/s40647-017-0197-4>
21. Khaliji M. Jafarpour Ghalehtemouri, K. Empowering Urban Spaces: A Functional Evaluation of Women's Participation Through Participatory Planning—a Case Study of Tehran's 20th District. *Journal of Research and Innovation for Sustainability*;2024,1(1), 36-54. <https://doi.org/10.14456/jris.2024.3>
22. Krizsán A, Roggeband C. Feminist governance in the field of violence against women: the case of the Istanbul Convention. In *Handbook of Feminist Governance*;2024, 359-369. <https://doi.org/10.4337/9781800374812.00038>
23. Mahwish S, Bashir F, Abbassi F, Khan S A. Empowering Women through Financial Inclusion and Governance: Evidence from 30 Developing Economies. *iRASD Journal of Economics*;2024,6(1),98-108. <https://doi.org/10.52131/joe.2024.0601.0196>
24. Mechkova V, Dahlum S, Petrarca C. Women's political representation, good governance and human development. *Governance*;2024, 37(1), 19-38. <https://doi.org/10.1111/gove.12742>
25. Nwokediegwu Z, Ugwuanyi E, Dada M, Majemite T, Obaigbena A. Urban water management: a review of sustainable practices in the USA. *Engineering Science & Technology Journal*;2024, 5(2), 517-530.
26. Paknejad F, Karkarshoorki H. Application of social network analysis to examine the role of women in the resistance economy movement: The national conference on the status of women in Iran's ;2017 20-year vision, Bandar Abbas. [In Persian]. <https://civilica.com/doc/733125>
27. Popoola R, Egharevba M, Fayomi O. Democratic governance, gender, and women's rights in Nigeria: 1999-2019. *African Journal of Reproductive Health*; 2021,25(5), 188-201.
28. Rezazadeh R. Women empowerment and good urban governance in Iran. *Asian Social Science*;2011,7(3),260. <https://www.ajol.info/index.php/ajrh/article/view/221453>
29. Samvati Z, Sototi J, Zarang M. Assessing the Role of Women and Families in Development Plans as Reflected in the System's Fundamental Documents. *Iranian Journal of Social Development Studies*;2016 8(2)30),49-68.[InPersian]. <https://sid.ir/paper/231995/fa>
30. Sarkar R K. Problems and Opportunities of Women's Participation in Urban Local Government. https://d1wqtxts1xzle7.cloudfront.net/110918130/Problems_and_Opportunities_of_Women_s_Participation_in_Urban_Local_Government-libre.
31. Shahrbafechi-zadeh M, Abbaszadeh S. Women's Empowerment within the Framework of Development: Proceedings of the Women and Management in Higher Education Conference.2015, [In Persian]. <https://sid.ir/paper/827404/fa>
32. Shaiko R. Female participation in association governance and political representation: Women as executive directors, board members, lobbyists, and political action committee directors.

- Nonprofit Management and Leadership;1997, 8(2), 121-139.
<https://doi.org/10.1002/nml.4130080204>
33. Statistics Center of the Ministry of Interior of Iran, 2023[In Persian]
34. Statistics Center of the Vice Presidency for Women's Affairs, 2023[In Persian]
35. Suresh N, Remy V. An Empirical Study on Empowering Women through Self Help Groups. In 3rd International Conference on Reinventing Business Practices, Start-ups and Sustainability;2024,1(4).957-964 Atlantis Press.
https://doi.org/10.2991/978-94-6463-374-0_83
36. Tajdar V, Akbari M. The Role of Women in Good Urban Governance. Journal of Urban Studies;2007,(24-25),[InPersian].
<https://sid.ir/paper/471991/fa>
37. Zaman F. Bangladeshi women's political empowerment in urban local governance. South Asia Research;2012, 32(2), 81-101.
<https://doi.org/10.1177/0262728012453488>

